

به نام خدا

پشه ها موجودات دوبرالی هستند که از طریق گزش باعث آزار و اذیت انسان می شوند. بعضی از پشه ها می توانند باعث بروز بیماری شوند. به عنوان مثال پشه آنوفل که معروف به پشه مالاریاست باعث انتقال بیماری مالاریا به انسان می شود

پشه آئدس که به دلیل وجود ظاهری راه راه به پشه ببری معروف است نیز اگر آلوده به ویروس باشد می تواند بیماری هایی مانند تب دانگ، چیکونگونیا و زیکا را به انسان انتقال دهد.

این بیماری ها به سرعت در جهان در حال گسترش می باشند و از نظر بهداشت عمومی اهمیت زیادی دارند. کشور پاکستان که در همسایگی ایران قرار دارد یکی از کشورهای آلوده می باشد. تا سال ۱۳۹۷، ناقلین یاد شده در ۱۳ کشور منطقه، شامل پاکستان، عربستان سعودی و یمن گزارش شده اند. این ناقلین همچنین در سالهای اخیر از گرجستان و ترکیه نیز گزارش شده اند .

آئدس اجیپتی در مناطق شهری زندگی کرده و گزش، محل استراحت و تخم گذاری آن در داخل و خارج اماکن مسکونی است. این گونه عمدتاً در ظروفی که توسط انسان ساخته شده در داخل یا نزدیک اماکن مسکونی تخم گذاری می کند. آئدس اجیپتی برخلاف بسیاری از پشه ها در طی روز خونخواری می کند و حداکثر گزش را در صبح زود و هنگام غروب قبل از تاریکی انجام می دهد. پشه ماده خونخواری از انسان را نسبت به پستانداران اهلی ترجیح می دهد و در هر خونخواری چندین نفر را مورد گزش قرار می دهد این تمایل به تغذیه مکرر ممکن است عامل طغیان بیماری های دانگ، چیکونگونیا و ویروس زیکا در مناطقی که آئدس اجیپتی وجود دارد باشد. این پشه در سالهای دورتر از استان خوزستان و استان بوشهر گزارش شده بود، تا سال ۱۳۹۸ که در استان هرمزگان شهرستان بندر لنگه مواردی از آن دیده شد و در دی ماه ۱۳۹۹ موارد بیشتری از آن در بندرلنگه گزارش گردید.

تجارت بین الملل و جابجایی کالاهای محتوی تخم آندس بخصوص توسط لاستیک اتومبیل، موجب گسترش جهانی این دو گونه ناقل شده است.

به همین دلیل در شهرهایی که در نزدیکی ساحل وجود دارند احتمال ورود پشه از طریق کشتی هایی که از کشورهای آلوده وارد می شوند وجود دارد. فرودگاه های بین المللی هم میتوانند عامل پخش آلودگی باشند.

مکان های مناسب رشد و تخمگذاری پشه آندس

ظروفی که آب در آنها جمع می شود مکان مناسبی برای رشد و تخم گذاری پشه است. این ظروف میتواند هرچیز کوچکی را شامل شود حتی سینی یا سطل زیر کولر، قایقهای مستعمل، بشکه ها و یا منبع یا بشکه هایی که برای ساختمان سازی تعبیه شده اند، ظرف آب پرندگان، زیرگلدانی، لاستیکهای بلا استفاده ای که در سطح شهر رها شده اند و هر ظرفی که حتی به اندازه یک قاشق چای خوری آب در آن جمع شود می تواند مکان مناسبی برای رشد پشه باشد.

از بین بردن و جمع آوری این ظروف و یا خالی کردن مکرر آب آنها باعث می شود پشه نتواند رشد کند و از بین برود.

اقدامات لازم برای بهسازی محیط:

- ۱- شهرداری ها موظفند آب مورد نیاز ساکنین را از طریق لوله کشی تأمین کنند تا نیازی به ذخیره سازی آب در ظروف بدون درب یا حوض ها نباشد
- ۲- تدوین و اجرای ضوابط ساختمانی و شهرسازی ناظر بر عدم ایجاد زیستگاههای لاروی
- ۳- تخلیه و تمیز کردن مرتب ظروف محتوی آب که مستعد زیستگاه لاروی می شوند
- ۴- تعبیه درب و یا پوشش قابل جابجایی بر روی ظروف ذخیره سازی آب
- ۵- بکارگیری دانه های پلی استایرن در تانکهای ذخیره آب که شیر تخلیه در پایین آن قرار دارد
- ۶- مدیریت زباله و ضایعات جامد در شهرها و حاشیه شهرها به منظور کاهش منابع لاروی
- ۷- نظافت و لایروبی مداوم آبگذرهای شهری به منظور جلوگیری از راکد شدن آب
- ۸- ساماندهی لاستیک های مستعمل بخصوص در شهرها و حاشیه شهرها
- ۹- اقدامات بهداشت مسکن برای کاهش تماس پشه ناقل و انسان مانند نصب توری بر روی درب و پنجره
- ۱۰- سایر اقدامات حفاظت شخصی نیز توصیه می شود

بیماری تب دنگی

دنگی عفونتی است که توسط ویروس دنگی ایجاد می شود. پشه ها عوامل منتقل کننده (یا پخش کننده) این ویروس هستند. تب دنگی به عنوان «تب استخوان شکن» نیز شناخته می شود، چرا که به دلیل درد شدید حاصل از آن بیمار تصور می کند استخوان هایش در حال شکستن هستند. برخی نشانه های تب دنگی عبارتند از تب، سردرد، حساسیت های پوستی مشابه سرخک و درد در ماهیچه ها و مفاصل ممکن است تب دنگی در تعداد کمی از بیماران به یکی از دو گونه خطرناک و کشنده تبدیل شود. گونه اول تب هموراژیک دنگی است که باعث خونریزی، ترشح مایعات به بیرون از رگ های خونی و کاهش پلاکت های خون (عامل لخته شدن خون) می شود. گونه دوم سندروم شوک دنگی است که باعث افت فشار شدید می شود. ویروس دنگی ۴ نوع متفاوت دارد. اگر فردی به یک نوع از ویروس ها مبتلا شود، تا آخر عمر به آن نوع ویروس مصونیت دارد. اگر چه، در برابر سه گونه دیگر فقط تا مدت محدودی مصونیت دارد. اگر بعدها به یکی از سه نوع دیگر این ویروس مبتلا شود، ممکن است مشکلاتی جدی برای او ایجاد شود.

واکسنی برای جلوگیری از ابتلا به ویروس دنگی وجود ندارد. نکته های کوچکی به پیشگیری از ابتلا به ویروس دنگی وجود دارد. مردم باید در برابر پشه ها از خود محافظت کرده و دفعات گزیدگی با نیش آن ها را محدود کنند.

اگر کسی دچار تب دنگی شد و در صورتی که بیماری خفیف باشد، برای بهبودی باید مقدار زیادی مایعات بنوشد. اگر کسی به گونه حادثری از بیماری مبتلا شد نیازمند تزریق سرم می شوند و انتقال خون خواهد بود. این بیماری از جنگ جهانی دوم به معضلی جهانی تبدیل شده است، در بیش از ۱۱۰ کشور شیوع داشته و ۵۰-۱۰۰ میلیون نفر در هر سال به آن مبتلا می شوند. افراد زیادی برای پیدا کردن واکسن و دارویی برای درمان سریع این ویروس در تلاشند. هم چنین برای رهایی از پشه‌ها کارهای متفاوتی انجام می دهند.

نزدیک به ۸۰٪ از بیماران مبتلا به ویروس دنگی (۸ از ۱۰ نفر) هیچ گونه نشانه‌ای نداشته یا نشانه‌های بسیار خفیفی (مانند تب ملایم) دارند فقط وضعیت ۵٪ از بیماران (۵ از ۱۰۰ نفر) وخیم می شود. برای تعداد بسیار کمی از این افراد بیماری کشنده خواهد بود. نشانه‌ها ۳ تا ۱۴ روز بعد از ابتلا به ویروس دنگی نمایان می شوند. بیشتر مواقع نشانه‌ها بین ۴ تا ۷ روز آشکار می شوند بنابراین اگر شخصی از مکانی که ویروس دنگی در آن شایع است بازگردد و پس از ۱۴ روز نشانه‌ها را در خود مشاهده کند، به ویروس دنگی مبتلا نشده است. معمولاً نشانه‌ها در کودکان مبتلا به ویروس دنگی، مشابه سرماخوردگی معمولی، استفراغ و اسهال است. با این حال احتمال پدید آمدن مشکلات حاد برای کودکان بسیار بیشتر است

گاهی دنگی بر دیگر دستگاه‌های بدن تأثیر می گذارد سطح پایین هوشیاری در ۵٪ الی ۶٪ بیماران حاد مشاهده می شود. این اتفاق هنگامی روی می دهد که ویروس دنگی در مغز عفونت ایجاد می کند. هم چنین ممکن است به دلیل کارکرد ناقص اندام‌های حیاتی، مانند کبد این مشکل به وجود آید. اختلالات مربوط به مغز و اعصاب نیز در افراد مبتلا به دنگی مشاهده شده است در موارد بسیار نادر، تب دنگی منجر به عفونت قلب و نارسایی کبد می شود. احتمال شدت گرفتن بیماری دنگی در نوزادان و کودکان بسیار بیشتر از بزرگسالان است.

علائم شبیه سرخک در بیماران مبتلا به تب دنگی

زمان مراجعه به پزشک

اگر اخیراً در یک منطقه را بوده‌اید که در آن بیماری تب دانگ بروز پیدا کرده است و شما علائم اورژانسی مثل درد شدید شکمی، استفراغ، مشکل در تنفس یا خونریزی از طریق بینی، لثه‌ها، استفراغ یا مدفوع شدید، با فوریت‌های پزشکی تماس بگیرید یا به نزدیک‌ترین بیمارستان و بخش اورژانس آن بروید.

اگر دچار تب و یا علائم فرم خفیف‌تر بیماری تب دانگ شدید، با پزشک خود تماس بگیرید.